

Д. В. БУСУЙОК

*Діана Вікторівна Бусуйок, кандидат
юридичних наук, науковий співробітник
Інституту держави і права ім. В. М. Ко-
рецького НАН України*

ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ ТА ВИДИ ЗЕМЕЛЬНИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Проголошення незалежності України, формування правової держави та громадянського суспільства призвело до побудови відносин між органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, громадянами та юридичними особами за принципом, згідно якому держава здійснює свої функції в інтересах суспільства та його членів. Відтак для органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування одним із способів задоволення земельних інтересів суспільства та його членів стало служіння громадянам та юридичним особам, надання їм земельних адміністративних послуг. При цьому правові засади надання таких послуг залишаються малодослідженим питанням та є актуальною проблемою сучасної науки земельного права.

Питання щодо поняття, змісту та видів адміністративних послуг досліджувались в межах науки адміністративного права¹ та державного управління². Правове регулювання земельних відносин, які передбачають надання окремих адміністративних земельних послуг розглядалось науковцями в галузі науки земельного права³. Проте предметного дослідження земельних адміністративних послуг не провадилось⁴. Не вирішеними залишаються питання поняття земельних адміністративних послуг, ознак таких послуг, їх видів, шляхів удосконалення правового регулювання надання земельних адміністративних послуг, тощо. Ця робота присвячена дослідженню цих питань.

Земельне право є комплексною галуззю права. Ця галузь права поєднує як публічні, так і приватні засади у правовому регулюванні земельних відносин. Відтак земельне право має базуватись на положеннях адміністративного права та державного управління в частині здійснення правового регулювання надання земельних адміністративних послуг. При цьому обов'язково мають бути враховані специфічні риси, притаманні земельному праву.

В адміністративно-правовій науці розрізняють публічні, державні, муніципальні та адміністративні послуги⁵. Відповідно до цих положень та чинного земельного законодавства за суб'єктом, який надає послуги, земельні публічні послуги можна поділити на: земельні державні та земельні муніципальні послуги.

Під земельними державними послугами слід розуміти послуги, що надаються органами державної (виконавчої) влади та державними установами, організаціями, підприємствами. Земельні муніципальні послуги – це послуги, що надаються органами місцевого самоврядування та комунальними установами, організаціями, підприємствами. За суб'єктом, який несе відповідальність за надання земельної публічної послуги, та джерелом її фінансування (виду бюджету), до земельних державних послуг також можна віднести послуги, які надаються органами місцевого самоврядування та недержавни-

ми установами, організаціями, підприємствами, тощо в порядку виконання делегованих державою повноважень, а до земельних муніципальних послуг, – послуги, що надаються за рахунок місцевих бюджетів та під відповідальність органів місцевого самоврядування.

Таким чином, під земельними публічними послугами слід розуміти всі земельні послуги, що надаються публічним сектором, а також приватним сектором під відповідальність публічної влади та за рахунок публічних коштів.

Земельні адміністративні послуги – це частина земельних публічних (державних та муніципальних) послуг, які надаються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та іншими уповноваженими особами, і надання яких пов'язане з реалізацією владних повноважень.

Згідно теорії адміністративного права⁶ та приписів чинного законодавства земельним адміністративним послугам притаманні такі ознаки:

1. Земельні адміністративні послуги надаються за зверненням фізичної або юридичної особи;

2. Надання земельних адміністративних послуг пов'язане із забезпеченням умов для реалізації суб'єктивних прав на землю конкретної особи. Зокрема, право власності на земельну ділянку виникає з моменту державної реєстрації права власності на земельну ділянку;

3. Земельні адміністративні послуги надаються адміністративними органами шляхом реалізації їх владних повноважень. У даному випадку адміністративним органом може бути не лише орган виконавчої влади та місцевого самоврядування, а будь-який суб'єкт, який на виконання закону чи у порядку делегування здійснює функції публічної адміністрації⁷;

4. Земельні адміністративні послуги можна отримати лише в певному адміністративному органі. Повноваженнями щодо надання земельної адміністративної послуги наділяється відповідний орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування, тощо. Решту земельних послуг може бути отримано від широкого кола суб'єктів.

5. Результатом земельної адміністративної послуги у процедурному значенні є адміністративний акт або дія адміністративного органу, яким задовольняється звернення особи. Такий адміністративний акт (рішення щодо передачі земельної ділянки у власність) або дія (державна реєстрація прав на землю) має конкретного адресата (індивідуальний характер).

З метою запровадження уніфікованого правового регулювання суспільних відносин щодо надання земельних адміністративних послуг та визначення чітких вимог щодо окремих видів земельних адміністративних послуг постає потреба в систематизації земельних адміністративних послуг шляхом проведення їх класифікації.

За колом суб'єктів, які надають земельні адміністративні послуги, останні можна поділити на: 1) державні земельні адміністративні послуги; 2) муніципальні земельні адміністративні послуги.

Державні земельні адміністративні послуги надаються органами виконавчої влади, державними адміністраціями, державними підприємствами (державна експертиза земельпорядної документації, державна реєстрація прав на землю). Муніципальні земельні адміністративні послуги надаються органами місцевого самоврядування (сільські, селищні, районні, міські ради (передача земельної ділянки у власність у порядку безоплатної приватизації землі громадянами).

За критерієм платності їх можна поділити на: 1) платні; 2) безоплатні. За прийняття рішення відповідною радою про передачу земельної ділянки у власність у порядку безоплатної приватизації плата з громадян не стягується. Державна експертиза земельпорядної документації здійснюється за рахунок коштів замовника державної експертизи.

Аналіз питання щодо надання земельних адміністративних послуг на оплатній чи безоплатній основі викликає необхідність погодитись з висловленою в юридичній літературі точкою зору⁸, відповідно до якої інспекції та інші контролюючі органи не повинні надавати жодних платних послуг. Імплементация цього положення у земельне право України вимагає, щоб існуючі державні інспекції, які здійснюють діяльність з контролю

за використанням та охороною земель, – Державна інспекція з контролю за використанням і охороною земель тощо, не надавали платних послуг. Ці органи мають отримувати незалежну та об'єктивну інформацію за результатами своєї діяльності. Оплата ж діяльності цих органів може викликати появу корупції та поставити під загрозу отримання інформації, яка відповідатиме дійсним обставинам справи. Незважаючи на цей факт, на сайті Державної інспекції з контролю за використанням і охороною земель розміщений проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися територіальними органами Державної інспекції з контролю за використанням і охороною земель»⁹.

За результатом земельні адміністративні послуги можна поділити на послуги, результатом яких є: 1) адміністративний акт; 2) юридично значуща дія адміністративного органу.

За характером земельні адміністративні послуги можна поділити на: 1) реєстраційні; 2) дозвільні. Прикладом реєстраційних послуг є державна реєстрація прав на землю. До дозвільних послуг можна віднести послуги щодо: видачі дозволів на заняття певним видом діяльності (видача Кваліфікаційного свідоцтва оцінювача з експертної грошової оцінки земельних ділянок); видачі ліцензій на здійснення певних видів діяльності (видача ліцензії на провадження землевпорядних та землеоціночних робіт).

За предметом земельні адміністративні послуги можна поділити на: 1) надання земельних ділянок державної та комунальної власності у власність або у користування; 2) проведення державної реєстрації прав на землю та їх обмежень; 3) проведення державної експертизи землевпорядної документації; 4) надання ліцензій на проведення робіт із землеустрою та землеоціночних робіт; 5) проведення професійного відбору з питань створення фермерських господарств; 6) діяльність з видачі Кваліфікаційного свідоцтва оцінювача з експертної грошової оцінки земельних ділянок; тощо.

За юридичною силою нормативно-правового акта, в якому передбачено порядок надання земельної адміністративної послуги, їх можна поділити на: 1) земельні адміністративні послуги, надання яких передбачено законом; 2) земельні адміністративні послуги, надання яких передбачено підзаконним нормативно-правовим актом.

В загальних рисах можливість надання земельних адміністративних послуг передбачена в Законі України «Про звернення громадян» від 2 жовтня 1996 р. № 393/96 – ВР¹⁰. Це не могло не викликати необхідності закріплення детального порядку надання земельних адміністративних послуг у спеціальних нормативно-правових актах. Сучасний порядок надання земельних адміністративних послуг закріплюється не лише в спеціальних законах, а й в підзаконних нормативно-правових актах. Спеціальними законами є Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 1 червня 2000 р. № 1775 – III¹¹, Закон України «Про державну експертизу землевпорядної документації» від 17 червня 2004 р. № 1808 – IV¹², Закон України «Про оцінку земель» від 11 грудня 2003 р. № 1378 – IV¹³, тощо. Існують випадки, коли порядок надання земельних адміністративних послуг, зокрема ведення державного земельного кадастру, у тому числі здійснення державної реєстрації прав на землю та їх обмежень регулюється приписами підзаконних нормативно-правових актів¹⁴.

Згідно Конституції України (п. 12 ст. 92) відносини щодо надання земельних адміністративних послуг мають бути врегульовані виключно приписами закону. Це, у свою чергу, вимагає закріплення порядку надання земельних адміністративних послуг, у тому числі з ведення державного земельного кадастру та державної реєстрації прав на землю у спеціальних законах. На нашу думку, такими законами мають стати Закон України «Про державний земельний кадастр», Закон України «Про державну реєстрацію прав на землю та їх обмежень», тощо.

При цьому варто відзначити, що сучасний порядок ведення державного земельного кадастру, у тому числі здійснення державної реєстрації прав на землю та їх обмежень зводить нанівець реалізацію закріпленої за державою функції гарантування прав на землю (ст. 3 Конституції України). Діяльність з ведення державного земельного кадастру та державної реєстрації прав на землю перетворена з владних повноважень на один з видів господарської діяльності. Таку діяльність здійснює державне підприємство – Центр дер-

жавного земельного кадастру. Гарантування прав на землю Українського народу поставлено в залежність від того, наскільки буде результативною підприємницька діяльність цього Центру. При цьому неефективна самоокупна діяльність цього державного підприємства може призвести до оголошення його банкрутом та припинення на цій підставі діяльності Центру державного земельного кадастру.

Як державні, так і приватні підприємства можуть здійснювати широке коло видів господарської діяльності в галузі земельних відносин. Такими видами господарської діяльності є діяльність з землеустрою, з оцінки земельних ділянок, тощо. Ця діяльність не передбачає застосування владних повноважень. Відтак земельні адміністративні послуги слід відмежовувати від господарської діяльності відповідних суб'єктів, яка не передбачає застосування владних повноважень¹⁵. При цьому, ми вважаємо, що під час визначення владних повноважень органів влади щодо надання земельних адміністративних послуг необхідно виходити з принципу, відповідно до якого ці органи безпосередньо повинні здійснювати те, що не можуть або не повинні здійснювати будь-які види підприємств. У нашому випадку – це діяльність з ведення державного земельного кадастру, у тому числі діяльність з державної реєстрації прав на землю та їх обмежень.

Поступова реалізація цього принципу відбувається вже сьогодні. Зокрема, з метою створення умов для виконання рішень Ради національної безпеки і оборони України¹⁶, розпочато процес закриття Київської регіональної філії Центру державного земельного кадастру та створення Структурних відокремлених підрозділів «Київський обласний реєстраційний центр» та «Київське обласне виробниче відділення» Центру державного земельного кадастру. Перший підрозділ здійснюватиме державну реєстрацію земельних ділянок та прав на них і ведення земельного кадастру в Київській області, а завданням другого підрозділу буде виконання землевпорядних та землеоціночних робіт в Київській області¹⁷.

На нашу думку, наступним кроком відокремлення функції держави щодо гарантування прав на землю від здійснення підприємницької діяльності має бути створення урядового органу, до повноважень якого слід віднести ведення державного земельного кадастру, у тому числі діяльність з державної реєстрації прав на землю та їх обмежень.

Отже, окрім викладених вище ознак, земельним адміністративним послугам мають бути притаманні такі ознаки:

1) суспільні відносини щодо надання земельних адміністративних послуг, – право на отримання особою конкретної адміністративної послуги, відповідне повноваження адміністративного органу, тощо мають бути врегульовані виключно приписами закону;

2) під час визначення повноважень органів влади щодо надання земельних адміністративних послуг необхідно виходити з принципу, відповідно до якого ці органи безпосередньо повинні здійснювати те, що не можуть або не повинні здійснювати будь-які види підприємств.

Таким чином, під земельною адміністративною послугою слід розуміти визначену законом публічно-владну діяльність адміністративного органу, яка спрямована на забезпечення умов, необхідних для реалізації суб'єктивних прав на землю фізичних або юридичних осіб, здійснювана за зверненням цих осіб і офіційним результатом якої є адміністративний акт або адміністративна дія.

На підставі аналізу чинного земельного законодавства України можна прийти до висновку, що воно містить комплекс правових норм, які регулюють однорідні суспільні відносини щодо надання земельних послуг. Отже, можна вести мову про існування в межах земельного права України правового інституту земельних послуг. Останній у свою чергу складається з правових норм щодо приватних, публічних, державних, муніципальних та адміністративних земельних послуг. З метою подальшого удосконалення загальних та спеціальних положень здійснення правового регулювання земельних послуг постає потреба у його закріпленні в Земельному кодексі України, зокрема в главі VII Управління в галузі використання і охорони земель.

Таким чином, проведені дослідження дозволили нам встановити поняття публічних, державних, муніципальних та адміністративних земельних послуг, ознаки та види земельних адміністративних послуг. Обґрунтовано положення про формування в межах

земельного права України правового інституту земельних послуг. Встановлено, що державні інспекції, які здійснюють діяльність з контролю за використанням і охороною земель, не повинні надавати платних послуг. Внесена пропозиція про необхідність створення урядового органу, до повноважень якого слід віднести ведення державного земельного кадастру, у тому числі діяльність державної реєстрації прав на землю та їх обмежень. Ці положення стануть підґрунтям для подальшого дослідження форм впливу держави на розвиток земельних відносин в Україні, зокрема в частині визначення випадків надання адміністративних земельних послуг на оплатній та безоплатній основі.

¹ Адміністративне право України: академічний курс: підручник: Особлива частина: у 2 т. / [В. Б. Авер'янов, О. П. Рябченко, В. І. Полочович та ін.]; від. ред. В. Б. Авер'янов. – К.: Юридична думка, 2005. – Т. 2. – 2005. – С. 451 – 470; Адміністративна реформа для людини: науково – практичний нарис / [Коліушко І. Б., Авер'янов В. Б., Тимошук В. П. та ін.]. – К.: Факт, 2001. – С. 5-35; *Гаращук В.* Управлінські послуги – новий інститут чи нова помилка? / В. Гаращук // Вісник академії правових наук України. – 2001. – № 3. – С. 109-114; *Коліушко І.* Управлінські послуги – новий інститут адміністративного права / І. Коліушко, В. Тимошук // Право України. – 2001. – № 5. – С. 30-34; *Коліушко І. Б.* Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні: монографія / Коліушко І. Б. – К.: Факт, 2002. – С. 103-111; *Люхтергандт Отто.* Проект адміністративного процедурного кодексу України та сучасне адміністративне процедурне право / Отто Люхтергандт // Юридичний журнал. – 2002. – № 5. – С. 24-28; *Пахомов І.* Адміністративна реформа: предмет реформування / І. Пахомов // Право України. – 2004. – № 3. – С. 22-24; Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно – правове забезпечення реалізації та захисту / [В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, Ю. П. Битяк та ін.]; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К.: Наукова думка, 2007. – С. 245-263; *Тимошук В. П.* Адміністративна процедура та адміністративні послуги: зарубіжний досвід і пропозиції для України / Тимошук В. П. – К.: Факт, 2003. – С. 115-176; *Тимошук В. П.* Оцінка якості адміністративних послуг / В. П. Тимошук, А. В. Кірмач. – К.: Факт, 2005. – 88 с.

² Адміністративні послуги місцевих органів державної виконавчої влади: монографія / [А. О. Чемерис, М. Д. Лесечко, А. В. Ліпенцев та ін.]; за заг. ред. А. О. Чемериса. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2004. – 152 с; Впровадження системи збору оплати з користувачів державних послуг: теорія і практика / [Дейл Бушер, Горд Вілсон, Кірсті Валінгеймо та ін.]. – К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2001. – 123 с. – (Теорія і практика державного управління; вип. 22); *Долечек В. С.* Надання управлінських послуг населенню органами виконавчої влади України: організаційно – правовий аспект: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з державного управління: спец. 25.00.02 «механізм державного управління» / В. С. Долечек. – К., 2005. – 20 с; *Поляк О. В.* Механізми надання управлінських послуг органами влади: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з державного управління: спец. 25.00.02 «механізм державного управління» / О. В. Поляк. – Львів, 2006. – 20 с; *Сухінін Д.* Якість муніципальних послуг у контексті становлення громадянського суспільства / Д. Сухінін, Ю. Шаров // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2005. – № 4. – С. 290-297.

³ *Гринько С. В.* Правові аспекти реєстрації прав на землю: монографія / Гринько С. В. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. – 172 с.; *Гринько С. В.* Правові аспекти реєстрації прав на землю: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.06 «земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право» / С. В. Гринько. – К., 2003. – 20 с; *Кулинич П.* Державна реєстрація прав на земельну нерухомість та земельний кадастр: поняття, співвідношення та правові засади / П. Кулинич // Юридичний журнал. – 2005. – № 11. – С. 35-42; *Кулинич П.* Про правове регулювання державної реєстрації земельних ділянок в Україні / П. Кулинич // Приватизація землі: закон, практика, проблеми. – 2003. – № 2. – С. 17-20; *Миколюк М.* Державна реєстрація прав на земельні ділянки і їх обмежень: платити чи не платити? / М. Миколюк // Юридична газета. – 2006. – № 7. – С. 14.

⁴ *Мірошніченко А. М.* Земельне право України: навчальний посібник / Мірошніченко А. М. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2007. – С. 268; *Носік В. В.* Право власності на землю Українського народу: монографія / Носік В. В. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – С. 470-475.

⁵ Адміністративне право України: академічний курс: підручник: Особлива частина: у 2 т. / [В. Б. Авер'янов, О. П. Рябченко, В. І. Полочович та ін.]; від. ред. В. Б. Авер'янов. – К.: Юридична думка, 2005. – Т. 2. – 2005. – С. 453-457; Адміністративна реформа для людини: науково – практичний нарис / [Коліушко І. Б., Авер'янов В. Б., Тимошук В. П. та ін.]. – К.: Факт, 2001. – С. 25-35; *Коліушко І.* Управлінські послуги – новий інститут адміністративного права / І. Коліушко, В. Тимошук // Право України. – 2001. – № 5. – С. 30-34; *Коліушко І. Б.* Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні: монографія / Коліушко І. Б. – К.: Факт, 2002. – С. 103-111; Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту / [В. Б. Авер'янов,

О. Ф. Андрійко, Ю. П. Битяк та ін.]; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К.: Наукова думка, 2007. – С. 245 – 263; Тимошук В. П. Адміністративна процедура та адміністративні послуги: зарубіжний досвід і пропозиції для України / Тимошук В. П. – К.: Факт, 2003. – С. 118-121; Тимошук В. П. Оцінка якості адміністративних послуг / В. П. Тимошук, А. В. Кірмач. – К.: Факт, 2005. – С. 7-11.

⁶ Адміністративне право України: академічний курс: підручник: Особлива частина: у 2 т. / [В. Б. Авер'янов, О. П. Рябченко, В. І. Полючович та ін]; від. ред. В. Б. Авер'янов. – К.: Юридична думка, 2005. – Т. 2. – 2005. – С. 453-457; Адміністративна реформа для людини: науково – практичний нарис / [Коліушко І. Б., Авер'янов В. Б., Тимошук В. П. та ін.]. – К.: Факт, 2001. – С. 25-35; Коліушко І. Управлінські послуги – новий інститут адміністративного права / І. Коліушко, В. Тимошук // Право України. – 2001. – № 5. – С. 30-34; Коліушко І. Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні: монографія / Коліушко І. Б. – К.: Факт, 2002. – С. 103-111; Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно – правове забезпечення реалізації та захисту / [В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, Ю. П. Битяк та ін.]; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К.: Наукова думка, 2007. – С. 245-263; Тимошук В. П. Адміністративна процедура та адміністративні послуги: зарубіжний досвід і пропозиції для України / Тимошук В. П. – К.: Факт, 2003. – С. 118-121; Тимошук В. П. Оцінка якості адміністративних послуг / В. П. Тимошук, А. В. Кірмач. – К.: Факт, 2005. – С. 7-11.

⁷ Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно – правове забезпечення реалізації та захисту / [В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, Ю. П. Битяк та ін.]; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К.: Наукова думка, 2007. – С. 247-248.

⁸ Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно – правове забезпечення реалізації та захисту / [В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, Ю. П. Битяк та ін.]; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К.: Наукова думка, 2007. – С. 256; Тимошук В. П. Оцінка якості адміністративних послуг / В. П. Тимошук, А. В. Кірмач. – К.: Факт, 2005. – С. 41.

⁹ Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися територіальними органами Державної інспекції з контролю за використанням і охороною земель» // Держземінспекція ([http:// www.dzi.com.ua](http://www.dzi.com.ua)). – 2009. – 20 травня.

¹⁰ Закон України «Про звернення громадян» від 2 жовтня 1996 р. № 393/96 – ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – Ст. 256.

¹¹ Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 1 червня 2000 р. № 1775 – III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 36. – Ст. 299.

¹² Закон України «Про державну експертизу землевпорядної документації» від 17 червня 2004 р. № 1808-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 38. – Ст. 471.

¹³ Закон України «Про оцінку земель» від 11 грудня 2003 р. № 1378 – IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 15. – Ст. 229.

¹⁴ Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державний комітет України із земельних ресурсів» від 19 березня 2008 р. № 224 // Офіційний вісник України. – 04.04.2008. – № 23. – Стор. 58; Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок ведення державного земельного кадастру» від 12 січня 1993 р. № 15 // Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://www.zakon.rada.gov.ua>). – 2006. – 2 травня; Наказ Державного комітету України по земельних ресурсах «Про затвердження Тимчасового порядку ведення державного реєстру земель» від 2 липня 2003 р. № 174 // Офіційний вісник України. – 15.08.2003. – № 31. – С. 231; Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку виконання земельно-кадастрових робіт та надання послуг на платній основі державними органами земельних ресурсів» від 1 листопада 2000 р. № 1619 // Офіційний вісник України. – 17.11.2000. – № 44. – С. 66; Наказ Державного комітету України по земельних ресурсах, Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України «Про затвердження Розмірів оплати земельно – кадастрових робіт та послуг» від 15 червня 2001 р. № 97/298/124 // Офіційний вісник України. – 03.08.2001. – № 29. – С. 172.

¹⁵ Адміністративне право України: академічний курс: підручник: Особлива частина: у 2 т. / [В. Б. Авер'янов, О. П. Рябченко, В. І. Полючович та ін]; відп. ред. В. Б. Авер'янов. – К.: Юридична думка, 2005. – Т. 2. – 2005. – С. 455.

¹⁶ Рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про виконання рішень Ради національної безпеки і оборони України з питань регулювання земельних відносин, використання та охорони земель» від 21 листопада 2008 р. // Офіційний вісник України. – 23.01.2009. – № 2. – С. 259; Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 21 листопада 2008 року «Про виконання рішень Ради національної безпеки і оборони України з питань регулювання земельних відносин, використання та охорони земель» від 12 січня 2009 р. № 5/2009 // Офіційний вісник України. – 23.01.2009. – № 2. – С. 259.

¹⁷ Розпочато процес закриття Київської регіональної філії Державного підприємства «Центр державного земельного кадастру при Державному комітеті України із земельних ресурсів» // Державний комітет України із земельних ресурсів ([http:// www.dkzr.gov.ua](http://www.dkzr.gov.ua)). – 2009. – 7 квітня.

Резюме

В статье исследуются понятия публичных, государственных, муниципальных и административных земельных услуг, признаки и виды земельных административных услуг. Обосновывается положение о формировании в пределах земельного права Украины нового правового института, – правового института земельных услуг. Делается вывод о том, что государственные инспекции, осуществляющие деятельность по контролю за использованием и охраной земли, не должны предоставлять платных услуг. Вносится предложение о необходимости учреждения правительственного органа к полномочиям которого следовало бы отнести ведение государственного земельного кадастра, в том числе деятельность по государственной регистрации прав на землю и их ограничений.

Summary

The concepts of public, state, municipal and administrative land services, signs and types of land administrative services are being probed in the article. Position about forming within the limits of Ukrainian land law new legal institute, – legal institute of land services is grounded. Conclusion according to which state inspections, carrying out activity on controlling after using and guarding the land should not give services for payments has been made. Suggestion about the necessity of establishment the government body which would conduct the state land cadastre, including activity in the sphere of state registration the land rights and their limitations is being made.

Отримано 24.03.2009

В. Н. БОЛЬШАКОВ

*Вадим Натанович Большаков, доцент
Національного університету біоресурсів і
природокористування України*

**ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОНІТОРИНГУ В АПК УКРАЇНИ –
ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

У статті розглядається проблема використання правового забезпечення моніторингу для розвитку державної інформаційної політики України. Моніторинг є первинним інформаційним джерелом інформаційної політики. Актуальність теми полягає в тому, що в інтересах будь-якої держави її інформаційна політика повинна спиратися на легальні й законно отримані первинні інформаційні джерела. Об'єктом дослідження є виявлення можливостей використання засобів моніторингу в АПК України, дозволених законом для використання їх в якості інструменту розвитку державної інформаційної політики в Україні.

Як було зазначено раніше, сукупність основних напрямів і способів діяльності держави з одержання, використання, поширення та зберігання інформації визначається як державна інформаційна політика¹.

Основними напрямками і способами державної інформаційної політики є: забезпечення правових і наукових основ інформаційної діяльності, забезпечення ефективного використання інформації, збагачення та зберігання національних інформаційних ресурсів².

Як відомо, інформаційними ресурсами моніторингу є: люди, джерела інформації, засоби зв'язку та документування. Ці інформаційні ресурси можуть використовуватися для створення довідково-інформаційних фондів (ДІФів) зі спеціальної тактики та спеціальної техніки, методик виявлення видів спеціальної техніки та прийомів спеціальної тактики.

© В. Н. Большаков, 2009